

**Програма
розвитку кафедри української філософії і культури
філософського факультету
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
на 2018 – 2022 рр.**

Вступ

Кафедра української філософії та культури веде свою історію від 17 червня 1991 року, коли рішенням Вченої ради університету було засновано кафедру історії української філософії. Перед новоствореною кафедрою ставилися завдання: поглиблене дослідження вітчизняної філософської думки, читання нормативних курсів та спецкурсів з історії філософії України, підготовка з названих дисциплін фахівців для вищих навчальних закладів України; розробка навчальних програм, підручників, навчальних посібників, методичних матеріалів. Однак скоро виявилось, що коло завдань, які ставилися перед кафедрою, значно розширилося: окрім історії філософії України довелося звертатися до історії української культури, виносити на розгляд і переосмислювати цілий ряд актуальних проблем вітчизняної філософії та культури, крім нормативних курсів вводити ряд нових спецкурсів. Враховуючи вказані чинники та зростання фахової підготовки членів кафедри, 1993 р. вона була реформована в кафедру української філософії та культури. У цьому статусі кафедра продовжує функціонувати в системі філософського факультету університету.

Початки викладання історії української філософії у Київському університеті сягають ще XIX – початку XX ст., коли в університеті працювали О.М. Новицький, О.М. Гіляров, С.С. Гогоцький, В.В. Зеньківський, О.О.Козлов. З часу заснування кафедри української філософії та культури її викладачі та аспіранти встановили й підтримують тісні творчі зв'язки з провідними вищими навчально-освітніми закладами України та Європи, зокрема: Зеленогурським університетом (Польща), Університетом Матея Бела (Словаччина), Львівським, Чернівецьким, Івано-Франківським національними університетами, Національним університетом «Києво-Могилянська академія», Національним університетом біоресурсів та природокористування України, Національним педагогічним університетом ім. М.П. Драгоманова, науковцями Інституту філософії ім. Г.С. Сковороди НАН України.

За час існування кафедри на ній пройшли перепідготовку ряд викладачів майже з усіх регіонів України, в тому числі й професор Танзинського університету (КНР) Ген Ерлін. Кафедра є базою підготовки докторів та кандидатів наук у галузях історії української філософії та історії й теорії української культури. Викладачі кафедри постійно виступають опонентами на захистах докторських та кандидатських дисертацій, беруть активну участь у роботі наукових конференцій, дають фахові консультації викладачам інших навчально-освітніх та культурних закладів України. Ними розроблені

програми курсів з історії філософії України, історії світової та української культури.

З метою забезпечення навчального процесу викладачами кафедри спільно з науковцями Інституту філософії ім. Г. С. Сковороди НАН України підготовлені й видані перші в історії України підручник та хрестоматія з історії філософії України («Історія філософії України: хрестоматія». – К., 1993; «Історія філософії України: підручник». – К., 1994). У 2008 р. колективом кафедри та провідними науковцями Інституту філософії НАН України імені Г. С. Сковороди були видані підручники «Історія української філософії» (К., 2008), «Історія української філософії (До 175-річчя заснування Київського університету)» (К., 2008).

Викладачами кафедри підготовлена й видана унікальна праця «Україна: філософський спадок століть» («Хроніка-2000, Український культурологічний альманах». – К., 2000. – Т. I – II, загальним обсягом 100 др. аркушів). У названих працях у найбільш повному обсязі представлені імена провідних українських мислителів, культурно-освітніх діячів як метропольної України, так і української наукової діаспори, які тривалий час були невинно забутими (П. Авсенев, І. Борисов, С. Гогоцький, М. Грот, В. Карпов, В. Лесевич, П. Ліницький, О. Новицький, В. Петров, Г. Челпанов, П. Юркевич, В. Зеньковський, Д. Чижевський, О. Кульчицький та ін.). Проведено наукові конференції, присвячені Г. Сковороді, П. Юркевичу, В. Петрову.

Кафедра української філософії та культури забезпечує викладання таких основних навчальних курсів: «Історія філософії України», «Українська та зарубіжна культура», «Історія української культури», «Історія міфології», «Історія театрального та кіномистецтва», «Історія пластичного мистецтва», «Культурологія».

За роки існування кафедри її докторантами, аспірантами та здобувачами було захищено шість докторських та 50 кандидатських дисертацій. Випускники кафедри різних років стали викладачами різних кафедр філософського факультету, викладачами інших університетів України, депутатами Верховної Ради України, працівниками апарату Кабінету Міністрів.

На даний час на кафедрі працюють 10 штатних викладачів, з яких 2 професорів, 4 доценти, 4 асистенти. Усі викладачі кафедри мають науковий ступінь доктора наук, або кандидата наук.

Особливістю кафедри української філософії і культури є забезпечення навчальних курсів майже на усіх факультетах та Інститутах Київського національного університету імені Тараса Шевченка, що зумовлює специфіку стратегічних цілей та завдань розвитку кафедри.

Стратегія розвитку кафедри

Стратегія розвитку кафедри української філософії і культури на період 2018 – 2022 роки містить наступні взаємопов'язані складові, які орієнтовані на виконання освітньої реформи в Україні, реформи науково-дослідної галузі України, а також на виконання *Стратегічного плану розвитку Київського національного університету імені Тараса Шевченка на період 2018 – 2025 років*.

Освітній процес

Головними завданнями навчально-методичної роботи кафедри постають:

- Розробка й впровадження *варіативних* методик викладання культурологічних дисциплін (зокрема, навчального курсу «Українська та зарубіжна культура») відповідно до предметної специфіки та особливостей освітніх програм цільового факультету.
- Вдосконалення змісту навчальних програм з урахуванням провідного світового досвіду, а також сучасних результатів наукових досліджень у галузях філософії та культурології.
- Розробка й впровадження англійських навчальних курсів за навчальними дисциплінами кафедри.
- Розробка та публікація навчально-методичної літератури (навчальних програм, конспектів лекцій, навчальних посібників, підручників, тощо) англійською мовою.
- Використання сучасних засобів електронного навчання (*e-learning*) у процесі викладання навчальних дисциплін кафедри (зокрема, програмного забезпечення *Moodle*).
- Підвищення рівня кваліфікації шляхом участі у міжнародних програмах кредитної мобільності (зокрема, *Erasmus+ KA1*), а також стажуванні в університетах-партнерах країн ЄС та ОЕСР.
- Підготовка та публікація україномовного підручника «Українська та зарубіжна культура» для студентів нефілософських факультетів.

Науково-дослідницька та інноваційна діяльність

Головними завданнями науково-дослідницької та інноваційної діяльності кафедри є:

- Підвищення якості наукових публікацій викладачів кафедри шляхом публікації наукових статей у провідних наукових журналах, що індексуються у міжнародних наукометричних базах *Scopus* та *Web of Science*.

- Розвиток науково-дослідної роботи в межах науково-дослідної тематики кафедри, зокрема історії української філософії та історії української культури.
- Публікація результатів наукових досліджень викладачів кафедри у формі монографій.
- Участь у викладачів й аспірантів кафедри фахових міжнародних наукових конференціях, що проводяться на базі провідних університетами країн ЄС та ОЕСР.
- Участь викладачів, докторантів та аспірантів кафедри у міжнародних наукових грантових програмах (зокрема, *Horizon 2020*, *Erasmus+* та ін.).
- Участь викладачів, докторантів та аспірантів кафедри у національних конкурсах науково-дослідних проєктів, що проводяться МОН України, НАН України, Національним фондом досліджень України тощо.
- Модернізація підготовки науково-педагогічних кадрів у аспірантурі й докторантурі кафедри на основі міжнародних стандартів.
- Активізація співпраці викладачів кафедри з Корпорацією «Науковий парк «Київський університет» з метою розвитку інноваційної складової у науково-дослідній та освітній роботі кафедри.

Міжнародне співробітництво

Ключовими цілями розвитку міжнародного співробітництва кафедри є:

- Розширення кола міжнародних університетів-партнерів, які мають аналогічні профільні кафедри, з метою здійснення освітньої, наукової та культурної співпраці.
- Пошук міжнародних партнерів для подальшої участі викладачів кафедри у грантових наукових програмах, а також програмах академічної мобільності.
- Налагодження систематичного наукового та науково-педагогічного стажування викладачів кафедри на базі аналогічних кафедр (факультетів, інститутів) міжнародних університетів-партнерів.
- Активізація роботи щодо залучення іноземних абітурієнтів (студентів) на навчання за освітніми Філософія» та «Культурологія» з подальшою спеціалізацією на кафедрі та в аспірантурі кафедри.

Розвиток кадрового потенціалу

- Створення сприятливих умов та внутрішньої системи заохочень для підвищення кваліфікації викладачів кафедри шляхом підготовки й захисту дисертаційних досліджень на здобуття наукового ступеня доктора наук, здобуття вчених звань доцента й професора.

- Створення кадрового резерву шляхом залучення найталановитіших аспірантів та випускників аспірантури до освітньої й науково-дослідної роботи кафедри.

Інформатизація

- Модернізація веб-сторінки кафедри відповідно до сучасних вимог (використання української та англійської мови, створення персональних сторінок викладачів, стрічки новин тощо).
- Розміщення усіх навчальних та наукових матеріалів кафедри на веб-сторінці кафедри з метою використання їх студентами, а також поширенню наукових та освітніх здобутків кафедри серед широкої громадськості.
- Створення профілів кафедри у загальних та професійних соціальних мережах (Facebook, Twitter, ResearchGate, LinkedIn) з метою систематичного висвітлення освітніх, наукових та культурних подій, у яких беруть участь викладачі кафедри, а також поточної інформації про роботу кафедри.

Програму розвитку підготував кандидат філософських наук, професор кафедри української філософії і культури М.Ю.Русин.

Обговорена та прийнята за основу рішенням кафедри (витяг із протоколу засідання кафедри № 2 від 06.09.2018 р.)